A°. 1841. N°. 16.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden. —)

ZONDAG 24 JANUARI.

(De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

De vraag betrekkelijk het onderwijs.

Goede hemel, wat nonsens, wat bekrompenheid, wat schijnheilige waan en gal, in de meeste geschriften over het opgeworpen vraagstuk betrekkelijk het lager onderwijs! Waarlijk, men zou zich een paar eeuwen achteruit gezet gelooven. En eigenlijk mag men het misschien nog wonder noemen dat na het synode, onlangs in de dubbele Kamer beproefd, domine's en cathechiseermeesters zich niet meer van het politische vraagstuk hebben bemeesterd. Inderdaad, zij gedragen zich veel wijzer dan onze zoogenaamde staatsmannen. Het gouvernement, trouwens, dat schier alles verkeerd aanvat (1) gaf er aanleiding genoeg toe. Aangaande het openbaar onderwijs, eene commissie (die eene staats-commissie had behooren te zijn, zamengesteld uit verlichte vrijzinnige mannen) grootendeels zamen te stellen uit theologen: — natuurlijk dus dat men, in stede van bij de vraag te blijven, namelijk: of het onderwijs minder zou worden gemonopoliseerd, aan vrijer concurrentie zou worden overgelaten — disputeren ging of er zou worden gebeden, gecathechiseerd, gepsalmodieerd. En nu de feemelarij, de onverdraagzaamheid, het schelden, — *pouah*, *pouah!* Ziedaar de oude, domme godsdiensthaat weder aangewakkerd!

Wat men te doen had, was dood eenvoudig: de *speciale admissie* afschaffen; iedereen, die van staatswege een getuigschrift van bekwaamheid had erlangd, en tegen wiens moraliteit geene regtmatige bezwaren bestonden, verlof geven, om, waar hij goed vond, eene school te openen. — Ziedaar wat begeerd werd, en met regt begeerd werd, inzonderheid door de katholieken, die hunne kinderen liever naar een' katholieken schoolmeester dan naar een' protestantschen zenden wilden, en zulks menigwerf niet konden, omdat in hunne gemeente geen katholieke schoolmeester geadmitteerd was. — Geblaer bij de ultra-protestantsche zeloten. En waarom, op wat grond? Met welk regt willen zij beletten dat de roomschen vijf en twintig scholen, zoo zij dit goedvinden, in elke gemeente oprigten en niet het minste papkind meer aan eene protestantsche zorg vertrouwen? Kunnen zij niet eveneens doen? Wil iemand hen dwingen hunne kiekens aan de »antichristische" of »bijgeloovige" sperwers over te leveren? — Ja, maar de eendragt? — Er heerscht altijd godsdienstige eendragt, waar geene sekte zich suprematie aanmatigt, en ieder de andere met vrede laat; gelijk, niet alleen uit godsdienstig maar ook uit regtelijk oogpunt beschouwd, behoorde te gebeuren.

En mogt al, hetgeen wij geenszins gelooven, de eendragt vorderen, dat kinderen van verschillende sekten op dezelfde scholen worden vereenigd, — welnu laten dan de ultra-protestantsche ijveraars hunne kinderen naar de roomsche schoolmeesters zenden. Willen zij dit niet, met welk regt willen zij dan de katholieken, de joden dwingen, om hunne kinderen naar protestantsche schoolmeesters te zenden?

(1) Wel verre van hier den koning te bedoelen, zonderen wij Z. M. uitdrukkelijk uit. Mogt het noodig zijn, zoo voegen wij er bij, dat de kundige directeur-generaal van oorlog hier ook geenszins bedoeld wordt.

Even beleedigend voor hunne katholieke medeburgers als voor de regering, wordt door eenige anti-roomsche zeloten de vrees geuit voor hatelijke leerstellingen die op de »roomsche scholen" zouden worden geleerd. Maar vooreerst is er geene kwestie van het oprigten van »roomsche scholen;" het is niet te doen om verschillende *godsdienstscholen* op te rigten; er is geen sprake van luthersche, remonstrantsche, mennonitische, levitische scholen; hetgeen men wil, is, bij het ter school zenden zijner kinderen, vrije keus hebben; hetgeen men thans niet heeft. Ten tweede, wil niemand de scholen van het oppertoezigt der regering ontheffen. De regering blijft verpligt *te waken dat er op geene school, onzedige, onwettige, rustverstorende stellingen worden geleerd.* Er is volstrekt geen kwestie van vrij onderwijs, in den zin van *losbandig onderwijs*; er is slechts kwestie om iedereen die door eene bevoegde staats-commissie als geschikt tot onderwijzer erkend is, de bevoegdheid te geven om *waar hij wil* eene school te openen.

Men laat elken doctor in de regten, in de geneeskunde, vrij, zich te vestigen waar hij wil. Als eenmaal het diploma van geschiktheid hem van staatswege uitgereikt is, heeft nog niemand het in de hersenen gekregen, te beweren dat hij, alvorens zich ergens te kunnen nederzetten, nog eene *speciale admissie* behoefde en een vergelijkend examen ondergaan moest. Aan eenen eenmaal geadmitteerden doctor wordt dus de gezondheid en het leven van al de burgers die zich aan hem vertrouwen willen, overgelaten; hun getal is voor geene gemeente beperkt; nergens hebben zij een tweede examen door te staan; maar eenmaal geadmitteerde onderwijzers, personen van staatswege geschikt verklaard tot schoolmeesters, behoeven nog eene *speciale admissie* om zich ergens te kunnen nederzetten; en waarom? Waarom mogen de burgers, die volmaakt vrij zijn in hunne keuze betrekkelijk den doctor aan welken zij hunne gezondheid, hun leven, de gezondheid en het leven hunner vrouw, hunner kinderen, vertrouwen willen, niet even vrij zijn in de keuze aan welken schoolmeester zij hunne kinderen willen vertrouwen? — De doctor, zegt men, is van staatswege geschikt verklaard; — welnu, niemand begeert schoolmeesters die niet eveneens geschikt verklaard zijn. Komen er onbekwame schoolmeesters, dan zal zulks evenzeer de schuld der regering wezen, als het thans hare schuld is dat er onbekwame doctors zijn. Indien de bedoelde commissie van onderzoek even gemakkelijk is met het toelaten van onderwijzers, als onze hooge-scholen het zijn met het toelaten van doctoren (in alle vakken, doch vooral in de regten) dan zullen wij, ja, een aantal erbarmelijke schoolmeesters krijgen; doch het is te hopen, dat de regering haren pligt beter zal betrachten aangaande haar opzigt over de commissie van onderzoek, als zij het doet aangaande haar opzigt over de professoren. — Een professor die domooren toelaat, een curator die zulks lijdelijk aanziet, behoorde door de regering uit zijne betrekking te worden ontslagen, niet minder dan een lid der bedoelde commissie, die ongeschikte onderwijzers toeliet, het verdienen zou.

Het is verbazend, bijaldien ongerijmdheid in Nederland verbazend mag heeten, sommige lieden te hooren spreken over de gevaren, welke een vrijer onderwijs aan burgerlijke eendragt en ware verlichting bedreigen zou. Omdat een bevoegd verklaard onderwijzer zich *overal waar hij wil*, zou mogen nederzetten, zal hij daarom mogen leeren *wat hij wil?* — Mag de doctor, die zich waar hij goedvindt kan vestigen, ingeven wat hem goeddunkt? Zouden policie en justitie het lijdzaam toezien, wanneer het hem behagen mogt te vergiftigen, in plaats van te genezen? immers neen. En waarom zouden dan policie en justitie blinder of lijdzamer zijn, wanneer een onderwijzer de jeugd met verderfelijke leering wilde misleiden?

Overigens wil niemand, voor zoo ver wij weten, de regering de bevoegdheid ontnemen om ook zelve scholen te onderhouden, en aldaar het te geven onderwijs voor te schrijven. Doch deze scholen *moeten* alsdan in een land, waar alle erkende godsdiensten *gelijke aanspraak* hebben op bescherming, gelijkelijk geschikt zijn voor den belijder voor ieder erkend geloof. Er mag op die scholen geene bijzondere godsdienstleer worden onderwezen. Er mag gesproken worden van een Opperwezen; want iedereen erkent een Opperwezen; — er mag gesproken worden van deugd en zedelijkheid; want iedereen moet deugd en zedelijkheid erkennen. Maar kathechisatiën en psalmen komen op burgerlijke scholen niet te pas. De bijbel moet te huis of bij den godsdienstleeraar worden gelezen. Die den bijbel overal invoeren wil, is in ons oog evenzeer een schijnheilige, als die denzelven altijd aanhaalt. Het is pralen met den mantel der godsdienst, welke men gevoelen, niet uithangen moet. Taal, geschiedenis, enz., moet op de scholen, godsdienst op de kathechisatiën worden geleerd. Gebeden zelfs behoorden op de scholen niet plaats te hebben. De schooluren te openen met een gebed, telkens gestoord door de inkomenden, is weinig eerbied toonen voor het gebed, de plegtigste handeling des menschen; wij zwijgen van de gewone oneerbiedigheid, die op de scholen onder het bidden heerscht, en ligt te verklaren is voor iedereen die zich omtrent de natuurlijke ongeduldigheid of onrust der jeugd niet wil verblinden. Buitendien, moet men nooit een mensch, jong of oud, op commando, als een werktuig dat men daartoe opwond, laten bidden. Een gebed, zonder innige stemming, is heiligschennis. En niemand kan zijne stemming dwingen; er zijn uren, waarin men volstrekt niet meester is van zijn gemoed, waarin kalme ernst onmogelijk is. Zoodanige uren zijn dikwerf voor de jeugd, inzonderheid op scholen verzameld, aanwezig. Alsdan te bidden of te laten bidden, is meer dan ongepast. Op de gouvernements-scholen zou dus, onzer meening, ook dit behooren te worden achtergelaten.

En nu tot slotsom van hetgeen wenschelijk schijnt; instelling eener [illegible] commissie ter examinering der kandidaat-schoolmeesters. Verlof

aan de geadmitteerden, om, waar zij goedvinden eene school te openen en er het onderwijs, behoudens natuurlijk de maatschappelijke verpligtingen, in te rigten naar goeddunken. Invoering van gouvernements-scholen waar de regering zulks dienstig acht, met verbod om aldaar godsdienstige leerstellingen of iets van dien aard te behandelen; naardien dezelve voor de verschillende godsdienstbelijders evenzeer geschikt en ingerigt moeten zijn. Oppertoezigt der regering over alle scholen en onderwijzers. Verantwoordelijkheid van de leden der commissie van onderzoek, alsmede van den minister voor het onderwijs.

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND en POLEN.

Warschau, 15 jan. Dezer dagen hebben er zich in de Weichsel bij Warschau bevers vertoond, eene verschijning die in Europa tot nog toe hoogst zeldzaam is. Men herinnert zich dat, voor eenige jaren, een paar dezer dieren bij Bromberg in Pruissen, en twee jaren geleden een paar in de Rhône in Frankrijk werden gezien. *(Pr. St. Z.)*

ZWITSERLAND.

Zurich, 13 jan. Ziehier iets naders aangaande den staat van zaken in Aargau. Het kanton is in twee bijna gelijke deelen gesplitst. De talrijker, aangeslotener, beschaafder bevolking is hervormd; geografisch verdeelder, boerscher, minder talrijk is het katholieke gedeelte; de eerstgenoemde vindt men meer in de vlakte, het laatste meer in de dalen van het gebergte. De nieuwe staatsregeling, waarover eerst in de laatste dagen gestemd werd, werd met geene groote meerderheid aangenomen; alle katholieke distrikten verwierpen ze, alle hervormde namen aan. Het vroeger ontwerp was door beide partijen met groote meerderheid afgekeurd. De katholieke Aargauers vinden zich hoofdzakelijk opzigtens twee punten bezwaard; 1°. over opheffing der gelijke vertegenwoordiging in den Grooten Raad (die sedert de inrigting van het kanton bestaan had). Bij de nieuwe staatsregeling wordt de vertegenwoordiging naar evenredigheid der bevolking zamengesteld, hetgeen der Katholieken eenige stemmen doet verliezen. 2°. Dat er geene genoegzame waarborgen voor de katholische kerk gegeven zijn — Overigens is, gelijk reeds gemeld werd, de opstand der katholieken tegen de aangenomen nieuwe staatsregeling gedempt. *(A. Z).*

OOSTENRIJK.

Uit Hongarije, 31 dec. In het politische houden wij ons thans bezig met de aangelegenheden onzer naburen in de vorstendommen, als ook met de groote Europische geschillen. De scheuringen binnen 's lands, de ijverzucht en de strijd der Bojaren laten overal een hoofddenkbeeld doorschijnen, namelijk: dat deze provinciën vereenigd en tot een zelfstandig rijk gevormd zouden kunnen worden. Ook is het gevoelen, hoewel zeer bewimpeld, geuit: dat zij zouden kunnen worden zamengesmolten tot een staten-verbond, aan welks hoofd Hongarije staan zou. *(Bresl. Z.)*

PRUISSEN.

Berlijn, 20 jan. Z. M. de koning heeft den minister van staat *von Nagler*, veroorloofd het grootkruis der orde van den Nederlandschen leeuw, hem door Z. M. den koning der Nederlanden verleend, aan te nemen. *(Pr. St. Z.)*

ENGELAND.

Londen, 19 jan. De *Morning Herald* zegt heden: Wij vernemen, dat er dezer dagen op nieuw ernstige vertoogen, van wege de groote mogendheden, tegen de voortdurende wapening in Frankrijk gedaan zijn, en dat het Britsche kabinet, hetwelk tot hiertoe in dit opzigt geaarzeld heeft, thans tot het besluit is gekomen, om zijn gevoelen, hetwelk in overeenkomst is met dat zijner bondgenooten, insgelijks op eene duidelijke wijze te kennen te geven. Het Fransche kabinet gevoelt zich zeer onaangenaam onder alle deze verwijten, waarmede het meer en meer overladen wordt, en dat bijzonder in een oogenblik, waarin het zich vleide, dat de troonrede van de koningin van Engeland tot opening van het parlement eene of andere uitdrukking zou bevatten, welke strekken kon tot vernieuwing der vorige vriendschap. Onze berigtgever, die ons tot hiertoe zoo volmaakt op de hoogte gehouden heeft van hetgeen er in de diplomatique wereld omging, is van gevoelen, dat de onmiddellijke zamenroeping van een congres het eenige middel is, om de bestaande geschillen te vereffenen. De publieke opinie in Frankrijk laat hetzelve niet toe zich het eerst te ontwapenen; en het is duidelijk, dat zij, die hetzelve gevolgd hebben, van hunne zijde niet kunnen toegeven, vóór dat Frankrijk weder het voorbeeld geeft. Het is dus alleen door middel van een congres, dat eene algemeene ontwapening, onder wederkeerige waarborgen, kan plaats grijpen.

Londen, 20 jan. Men merkt eene buitengewone beweging bij het ministerie van buitenlandsche zaken op. Naar St. Petersburg alleen zijn in de vorige week vier koeriers afgereisd. Het Russische kabinet zou pogingen aanwenden om Frankrijk in de Europesche alliantie, ten opzigte der Oostersche zaken, te doen opnemen. Ook spreekt men van een congres, dat hier, tot geheele vereffening dier zaken, eerlang geopend zou worden.

— Uit onderscheidene gedeelten des lands ontvangt men bedroevende tijdingen nopens de overstrooming der rivieren. In sommige gewesten, vooral in Brendford, Salisbury en in de omstreken van Windsor zijn door het water groote verwoestingen aangerigt en hebben vele ingezetenen al hunne have, eenigen zelfs het leven daarbij verloren.

FRANKRIJK.

Parijs, 20 jan. De generaal baron *Fagel*, ambassadeur van Z. M. den koning der Nederlanden, heeft in eene particuliere audientie aan Z. M. het antwoord van zijnen meester overhandigd, op de kennisgeving der geboorte van den hertog *van Chartres*.

BELGIE.

Brussel, 21 jan. de kamer der volksvertegenwoordigers zet hare beraadslagingen over het buget voort, en betwist den ministers, als het ware, iederen voet gronds, want op bijna elken post heeft de centrale afdeeling eene vermindering voorgesteld. Intusschen heeft zij gisteren de 100,000 frs. voor de tentoonstelling van nijverheid in 1841 en heden de 80,000 frs. voor de nationale vischvangst goedgekeurd. De ministers hebben heden hard gestreden ter bekoming van een krediet van 15,000 frs. voorgesteld door het *Musée d' Industrie*, doch zij zullen hetzelve bezwaarlijk erlangen.

— De brieven van Luik en Huy vermelden de overstrooming van de Maas, die te Luik de geheele wijk van de Boverie had onder water gezet. Dit duurde nu reeds sedert vier dagen, zoodat de ingezetenen dier wijk, meestal behoeftige lieden, in den grootsten nood verkeerden. — Te Huy zijn de rampen zoo groot niet, doch de omliggende gemeenten lijden zoo veel te meer. Ook de wateren der Ourthe waren zeer gewassen en vereenigden zich bruischende en schuimende met de Maas, na vrij wat schade langs hare oevers veroorzaakt te hebben.

— Met genoegen heeft men opgemerkt, dat de waterstand van de Senne sedert gisteren namiddag meer dan een el gevallen is.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 22 jan. Naar men verneemt, zou de Nederlandsche handelmaatschappij aan hare assurantie-makelaars dezer dagen, ten gevolge van het oprigten van een aantal nieuwe assurantie-maatschappijen te dezer stede in de laatste jaren, hebben aanbevolen, om van nu voortaan, in het aanbieden van posten ter sluiting, zich te rigten naar de kapitalen, die het gezamenlijke bedrag van iedere dier maatschappijen uitmaken. Men meent zelfs te weten, dat, dien ten gevolge, de assurantie-maatschappijen, door de makelaars in assurantie, of wel door de directie der Nederlandsche handelmaatschappij zelve, in *drie klassen* zouden zijn gerangschikt.

's Gravenhage, 21 jan. Naar men verneemt, zijn de werkzaamheden der commissie betreffende het lager onderwijs afgeloopen, en zal het rapport deswege eerlang aan Z. M. worden ingediend.

— In de zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden van heden, zijn de pleidooijen in de zaak van den heer *Brade*, gewezen ingenieur-directeur van de Hollandsche ijzeren-spoorweg-maatschappij, tegen de commissarissen dier maatschappij, voortgezet en geeindigd. De procureur-generaal bij den raad zal over 14 dagen, zijne conclusie nemen.

Mengelwerk.

Financiële beschouwingen.

ONZE VOORSTELLEN TOT VERBETERING, DOOR HET *ALGEMEEN HANDELSBLAD* VERDEDIGD. RECLAMATIE TEGEN EENIGE ONGEPASTE BIJVOEGINGEN. SCHOONE WAARHEDEN IN HET *HANDELSBLAD*. DESZELFS INCONSEQUENTIE.

III.

(*Ingezonden. Zie n°. 13. en 14.*)

Dat de meeste andere departementen van algemeen bestuur niet minder dan het departement van oorlog voor gewigtige bezuiniging vatbaar zijn, is dikwerf door ons en anderen bewezen, doch nimmer anders dan in algemeene, niets beteekenende bewoordingen tegengesproken.

Door de ministers zelven is de mogelijkheid en doelmatigheid dier bezuinigingen erkend, doch telkens van de eene zitting tot de andere uitgesteld. Onder deze erkentenissen aan de eene, en vertragingen aan de andere zijde, zijn de staatsschulden en de belastingen op eene onmatige hoogte geklommen. En wat is in de laatste zitting geschied? Men heeft alweder de noodzakelijkheid van bezuinigingen erkend, alweder uitstel tot de middelen van verbetering gevraagd, alweder de belastingen verhoogd, alweder nieuwe leeningen gedecreteerd!

Het *Handelsblad* heeft in zijn »schier blind vertrouwen" ten eene maal voorbijgezien, dat het er minder op aankomt: of in de uitgaven, *gelijk dezelve thans bestaan*, zonder verhooging van belastingen en nieuwe leeningen kan worden voorzien; dan wel, *of de uitgaven van den staat niet dermate kunnen en behooren te worden verminderd, dat de inkomsten van den staat, gelijk deze thans bestaan kunnen dan toereikende zullen zijn tot derzelver dekking.*

Doch, ware eene afdoende vermindering van uitgaven volstrekt onmogelijk (eene vaste houding der Tweede Kamer zou spoedig het tegendeel doen blijken), dan behoorde elk vaderlander, die daartoe de roeping voelt, doch voornamelijk de onafhankelijke drukpers, zich ijverig met het onderzoek der middelen bezig te houden, door welke de niet te bekrimpen uitgaven kunnen worden gedekt; maar geenszins de beslissing aan de gemoedelijke overtuiging van eenen minister toe te vertrouwen en op Koelen toon te verkondigen: Als die geene uitkomst weet, dan moet het bankroet hoe eerder hoe beter worden verklaard!

Daar het *Handelsblad* onder de verdenking ligt, zoo niet van ministerialismus, dan toch van rochussismus; en velen, het zij te regt of ten onregte, onderstellen, dat het soms aanduidingen uit de residentie ontvangt, — zoo heeft een vertoog van hetzelve, waarin zoo onverbloemd op de spoedige verklaring van het bankroet wordt aangedrongen, de houders van Nederlandsche staatsschulden, althans buiten 's lands, in geene geringe verlegenheid gebragt. Voorzeker zouden velen zich terstond van deze effecten ontdaan hebben, indien dit met een minder aanzienlijk verlies had kunnen geschieden, dan men zich bij de realisatie tot de reeds zoo zeer verminderde prijzen zou moeten onderwerpen.

Denkt het *Handelsblad* misschien ook, dat bij het bankroet slechts de effecten-houders en het gering getal van beursspeculanten een ligt te herstellen verlies zouden lijden? Het *Handelsblad* heeft blijken gegeven, dat het de derde afdeeling van het werkje MISSISIPPI met veel aandacht las; waarom niet ook bladz. 57 enz., waar in dezer voege van het staatsbankroet gesproken wordt:

»Men heeft, misschien om den ter beurze heerschenden schrik te verhoogen, in den laatsten tijd dikwerf verhaald, dat sommige leden van de Staten-Generaal zich van hunne nationale effekten hebben ontdaan en ook hunne vrienden en naastbestaanden daartoe hebben geraden. De daadzaak moge op zich zelve waar zijn, — wanneer men er echter bijvoegt, dat dit is geschied, omdat deze leden de spoedige verklaring van het staatsbankroet voorzien, zoo moet ik dit als eenen vuigen laster beschouwen; want het is onmogelijk, dat leden der Staten-Generaal zoodanige gedachten koesteren, zonder in de eerste plaats er voor te zorgen, dat het vermogen van weduwen, weezen en liefdadige gestichten worde gered; dat zij onverschillig het in werking blijven eener wet zullen gedoogen, welke (naar hunne zienswijze) dagelijks nieuwe onschuldige slagtoffers in het verderf stort; dat zij niet zullen vreezen de wraakroepende schimmen van zoo vele overledenen, die gerust deze aarde verlieten, omdat zij zich verzekerd hielden, het lot hunner nageblevenen aan menschen te hebben toevertrouwd."

»Doch hetzij zoo! Men stelle zich voor, bij een staatsbankroet eene gunstige uitzondering ten behoeve van al de genoemde deerniswaardige klassen te maken (iets waarvan de uitvoering bijkans onmogelijk zoude zijn,) zou daarmede het verschrikkelijke kwaad verholpen wezen? Wat zal alsdan van den gegoede, van den rijke worden? — Hij zal gedwongen zijn, zijn prachtig paleis tegen eene schameler woning te verwisselen; hij zal zijne thans zoo vrolijke buitenplaatsen vergeefs te koop aanbieden (want wie zou ze willen koopen?) zijne koets en paarden en andere voorwerpen van gemak en weelde voor eenen spotprijs afstaan! Doch niet hij zelf is het meest te bejammeren, hem is misschien

(althans indien zijn vertrouwen in de middelen en de regtvaardigheid van het vaderland niet onbeperkt is geweest) nog genoeg overgebleven, om ingetogen te kunnen leven; maar, kamer huisbewaarder en kamerdienaar, kok en koetsier, liverei-knechten en al het werkvolk, dat hij onderhield, zullen broodeloos ronddwalen! Bedelaars en weder bedelaars zult gij ontmoeten, waar gij thans vrolijke, werkzame menschen ziet; de huwelijken zullen in dien staat van derving en ellende verminderen, eene algemeene zedeloosheid het noodzakelijke gevolg zijn. Denkt aan de rampzalige uitwerking op alle takken van kunst en nijverheid, die alleen bij welstand en weelde bloeijen! Denkt aan den noodlottigen invloed op de zedelijkheid van het volk; want wie zal nog den gewonen eerbied koesteren voor de heiligheid van aangegane verbindtenissen, indien de staat, wiens handelingen overal als voorbeeld behooren te strekken, deze met voeten treedt? Denkt aan de verschrikkelijke hartstogten, die zulk een toestand moet verwekken, aan de baldadigheden en misdrijven, die daaruit voortspruiten! En indiengij u al deze rampen, de algemeene ellende, zoowel ten opzigte van het stoffelijke als het geestelijke, den al te zeer gegronden hoon en spot van den vreemdeling, de boosaardige blijdschap van Nederlands vijanden, en wijders de onuitwischbare smaad voor de natie, levendig voor den den geest stelt, — o! dan zult gij niet aarzelen, den vloek uit te spreken over hem, die het waagt, tot zoo vele rampen en onheilen aanleiding te geven. Verklaart dan bij eene wet een ieder, die het nog verder waagt, onder gewone omstandigheden tot vermeerdering der nationale schuld te raden, als landverrader! Verklaart hem als aanrander van het welzijn van geheel de natie, en bepaalt de straf zijner poging tot misdaad in evenredigheid met het ongeluk, dat uit de verwezenlijking zijner afschuwelijke plannen dreigt te ontstaan! (1)

» Reeds is het kwaad ver gevorderd! Het is de hoogste tijd, om, zonder eenige verdere vertraging, krachtige maatregelen in het werk te stellen. Blusch den brand, die uw huis bedreigt, eer de vlammen boven uw hoofd uitslaan!"

Het behoeft, na dit tafereel, niet eerst gezegd te worden, dat alleen dan termen van verontschuldiging voor een zoo verschrikkelijk kwaad als het staatsbankroet zouden te vinden zijn, wanneer alle middelen uitgeput, alle andere wegen te vergeefs beproefd waren. — Voorzeker is er in vele opzigten groot verschil tusschen den staat en den particulier; doch is er ook zekere overeenkomst. Wanneer de koopman, door tegenspoed overstelpt, in zijne geldelijke omstandigheden verachterd, deszelfs huishoudelijke uitgaven zoo veel mogelijk inkrimpt en zijne werkzaamheid verdubbelt; doch, in weerwil van alle bezuiniging en inspanning, tot de ongelukkige noodzakelijkheid gebragt wordt, op de regten zijner schuldeischers inbreuk te moeten maken, — zoo zal de man medelijden verwekken; maar wanneer hij zich het hem toevertrouwde goed wil toeëigenen, ten einde nog verder paleizen te bewonen, buitenplaatsen, prachtige rijtuigen, liverei-knechten en anderen zwier te onderhouden, — zoo zal ieder regtgeaard mensch hem vervolgen. Eveneens ten aanzien van den staat. Men onderzoeke het budjet, ook in deszelfs onderdeelen, gemoedelijk of daar niet al die buitensporige zwier is te vinden! Wij bedoelen daarmede niet de tractementen der hoogste ambtenaren, die niet ten onregte hoog gesteld zijn; maar de ontelbare pensioenen, toelagen en wachtgelden, cumulatiën van sinecures, enz., die zoo dikwerf duidelijk zijn aangewezen, nergens outkend worden en evenwel voortduren.

Zullen wij gelieve dien verkwistingen, duizenden ten ondergang worden gedoemd?

Het zou onstaatkundig en onvoorzigtig zijn, de uitspraak over het lot van zoo vele duizenden, ja schier der geheele bevolking, van de meening van één individu te willen doen afhangen, al ware het een oud staatsdienaar, die zich door herhaalde ondubbelzinnige blijken van vaderlandsliefde, van uitstekende kunde en schranderheid in de ruimste mate aanspraak op het vertrouwen der natie verworven heeft. Hoeveel te meer ongepast, hoe onverantwoordelijk is het niet, zich, bij zulk gewigtig vraagstuk blindelings aan de zienswijze van een' jongen minister te onderwerpen die niets als zoodanig, nog door schier geene andere verdiensten bekend maakte dan dat hij de meeste zijner voorstellen door de meerderheid der volksvertegenwoordiging wist te doen aannemen!

(1) Nog in een ander opzigt zoude het bankroet van Nederland hoogst noodlottig zijn, omdat het anderen Staten tot een allergevaarlijkst voorbeeld zou kunnen strekken, terwijl, gelijk reeds vroeger is aangemerkt, geen staat zoo zeer als Nederland belang heeft bij de integrale vervulling der verbindtenissen van alle mogendheden.

Het *Handelsblad*, dat deze voorstellen in de eerste gemoedelijke opwelling uit het juiste oogpunt beoordeeld, de leemten en gebreken derzelve bondig aangetoond, en eerst veel later in zoogenaamde *ingezonden stukken* ze geprezen heeft, — zal ons wel kunnen zeggen, of de aanneming is geschied uit wezenlijke overtuiging van de doelmatigheid dier wetten, dan wel om een blijk te geven van vertrouwen jegens een' nieuwen koning en eene zoogenaamde nieuwe regering, even als de Kamer vele jaren lang blijken van vertrouwen heeft gemeend te moeten geven aan den ouden koning en de zoogenaamde oude regering.

De drukpers had zich eenstemmig tegen deze wetsontwerpen verklaard; geen enkel binnen- of buitenlandsch dagblad, zelfs niet de *Avondbode*, heeft het gewaagd, dezelve op eigene verantwoording te verdedigen; door het *Handelsblad* is dit niet anders dan schoorvoetende en in *ingezonden stukken* geschied, naardien de redactie hare eigene tegenovergestelde meening, op goede gronden gestaafd, herhaaldelijk te kennen had gegeven.

Misschien zal nader blijken, welke buiten parlementaire invloed tegen den welgemeenden raad der drukpers, tegen de algemeene overtuiging heeft kunnen opwegen; doch mag men vertrouwen, dat particuliere verzekeringen, en wat dies meer, bij eene volgende gelegenheid, wanneer de ijdelheid derzelve mogt zijn gebleken, haar doel zullen missen.

Na deze ontwikkelingen zal het ons wel geoorloofd zijn, ten sterkste te reclameren tegen de zoetsappige uitboezemingen van onbeperkt vertrouwen op den jongen minister, waarvan het *Handelsblad* de ontwikkeling onzer voorstellen vergezeld heeft; onverminderd de dankbaarheid, die wij aan dit wijd en zijd verbreid en veel gelezen dagblad toedragen voor de ijverige aanbeveling der in het werkje MISSISIPPI: voorgestelde REDDINGSMIDDELEN, die niet, sedert het verschijnen van dit boekske, reeds ten uitvoer gebragt zijn, of nog staan uitgevoerd te worden.

Misschien is het oogenblik niet ver meer af, dat wij het *Handelsblad* zullen kunnen geluk wenschen met de belooning der fortuin voor de bij deze gelegenheid getoonde edele zelfverloochening! *X. X.*

De drie-koningen-koek.

Onder de kleine despoten, die, bij de gratie Gods, in Duitschland over eenige vierkante mijlen gronds regeren, is de groot-hertog van Neuburg een der bloeijendste. Zijne staten zijn niet zeer uitgestrekt, maar zij liggen schilderachtig; zijne hoofdplaats is een aardig stadje. Toen voor eenige jaren de groot-hertog van Neuburg naar het hof van Weenen gegaan was, onthaalde de heer VON METTERNICH hem op eene uitmuntende wijze en gaf hem openlijke bewijzen van achting en tevredenheid: Ik ben, zeide hij hem, over u en uw bestuur tevreden.

Deze gewigtige lofspraak verwekte een' geweldigen trots in de ziel van den groot-hertog RUDOLPH. In zijne staten teruggekeerd, wilde hij hoe langer zoo meer de hooge goedkeuring verdienen, waarmede hij was vereerd geworden, en zijn scepter werd zwaarder dan ooit. Hij heerschte als een autokraat; hij stelde zijnen wil boven de wetten; hij vertrad de regten en privilegiën zijner onderdanen; — in een woord hij was een volslagen tiran. Echter was de magt van den groothertog niet grenzenloos, en het gezag, waarvan hij op eene zoo buitengewone wijze misbruik maakte, werd bij eene gewigtige en teedere gelegenheid gebraveerd. De gravin KATHARINA VON RIEZTELL, eene jonge weduwe van uitstekende schoonheid, boezemde den prins eenen levendigen hartstogt in; zijne hoogheid ondervond de teleurstelling dat zijne liefdesverklaringen werden afgewezen. Dit was de eerstemaal dat de prins zijn hoofd stiet voor een zijner luimen; de verwondering, de schande, de toorn moesten zijnen hartstogt te meer aanvuren en dengelven tot de verschrikkelijkste hoogte opvoeren; maar de gravin was eene Oostenrijksche en weduwe van eenen generaal, die in dienst van Pruissen gestorven was; deze dubbele titel beschermde haar tegen de magt en het ongenoegen van den groothertog. Na vergeefsche bedreigingen, bekende de despoot zich overwonnen; hij bood zijne hand en zijne kroon aan. — De gravin weigerde deze uitstekende eer.

De spijt, welken de vorst ondervond, is ligter te begrijpen dan te beschrijven.

— Welke onwaardige behandeling! riep hij; eene eenvoudige gravin weigert mij tot gemaal, mij, een gekroond hoofd, een' souverein, gevreesd door zijne onderdanen en geacht bij den heer VON METTERNICH! Begrijpt gij dat, mijn getrouwe CONRAD?

— Het is niet natuurlijk, antwoordde de heer CONRAD V. BLUMENTHAL, eerste minister en vertrouwde van den groot-hertog, maar, voegde hij er bij, mevrouw VON RIEZTELL heeft verleden zomer eene reis naar Parijs gedaan, en men kan alles verwachten van personen, die de verpeste lucht en de afschuwelijke leerstellingen van dat vervloekte land hebben ingeademd.

De minister CONRAD had juist geraden, — hetgeen zeldzaam is bij eenen minister, zelfs in het groot-hertogdom Neuburg. De reis van de gravin naar Parijs was niet vreemd geweest aan de weigering, welke prins RUDOLPH tot wanhoop bragt.

Te Parijs had de gravin een' der onderdanen van den groot-hertog, den baron LEOPOLD VON STILBERG, ontmoet, en van toen af waren haar hart en hare toekomst verbonden. Spoedig kwam de baron te Neuburg aan, en maakte zijn aanstaande huwelijk met de schoone mevrouw VON RIEZTELL bekend.

De gravin had hem verzocht zijne huwelijksontwerpen geheim te houden; maar de jonge baron was doof voor de raadgevingen der voorzigtigheid. — Geen geheim, had hij gezegd; ik wil dat mijn geluk schittere. Wij zullen te Neuburg huwen, en de groothertog zal ons contract teekenen.

Vervolgens ging hij den vorst berigt geven van zijn aanstaande huwelijk.

— De gravin heeft u dan nergens van verwittigd? vroeg hem de groothertog.

— Mevrouw VON RIEZTELL heeft geen geheim voor mij, antwoordde de baron.

— Zij heeft u gezegd, dat ik haar beminde?

— Ja, mijn vorst.

— Dat ik haar mijne hand had aangeboden?

— Zij heeft het mij gezegd.

— En deze openbaring heeft u niet weerhouden?

— Zoo de gravin gevoelig was geweest voor de eer, die gij haar wildet aandoen, zou ik eerbiedig zijn teruggetreden; maar daar zij mij wel den verhevenen rang wil opofferen, welken gij haar hebt aangeboden, kan ik haar slechts te meer beminnen en mij te gelukkiger en trotscher toonen, dat ik haar echtgenoot word.

— Het is wel! hernam de vorst, die, zijnen toorn niet langer kunnende weerhouden, zich norsch verwijderde en zijnen getrouwen minister ging opzoeken.

— Dat is de vrucht van uwe buitengewone goedheid, zeide de heer VON BLUMENTHAL tot hem; niettegenstaande mijne raadgevingen hebt gij dezen kleinen baron gemagtigd om te reizen; hij had zeer slechte stellingen, en hij komt geheel bederven terug. Hoe kunt gij het anders verlangen? Heeft hij niet bijna twee jaren te Parijs in den schoot van het schaamtelooze liberalismus doorgebragt? Thans weigert hij u openlijk den verschuldigden eerbied, terwijl hij misschien intusschen eene omwenteling tegen uwe souvereine magt voorbereidt.

— Ik zal er zorg voor dragen en reeds morgen zal die jonge fat in eene citadel worden opgesloten, waar hij het overige zijns levens zal doorbrengen.

— Dat is een uitmuntend middel om u van hem te ontslaan, zulks stem ik toe; maar gij moet niets overhaasten. De baron VON STILBERG is met de grootste familiën van Duitschland verbonden; men zou ons rekenschap kunnen afeischen van zijne inhechtenisneming, en voor het oogenblik zou het ons zeer moeijelijk vallen, om dezen maatregel van gestrengheid te regtvaardigen. Dat zal later komen. LEOPOLD is ligtzinnig, stoutmoedig, het zal gemakkelijk zijn, om hem in eenigen strik te doen vallen.

Buitendien, na alles overdacht te hebben, geloof ik, dat hij een niet zeer gevaarlijk omwentelingsgezinde is. Er bestaat dus geen gevaar in, dat hij hier blijve. Dat de oorzaak het huwelijk blijve; naar dit punt zullen wij vooreerst onze listen rigten. Het beste zou misschien zijn, hem te laten begaan. De barones VON STILBERG kon wel eens minder wreed zijn dan de gravin VON RIEZTELL. Geloof mij; betoon u als een goed vorst jegens den baron; hij is ijdel en eerzuchtig; laat hem in uwen bijzonderen kring toe, sta hem eenige ijdele eerbewijzingen toe; verbind hem aan uw hof, en waagt de gelegenheid af, die zich spoedig zal aanbieden.

De groothertog RUDOLPH was gewoon blindelings de ingevingen van zijnen eersten minister te volgen. Daar oppermagtige vorsten zich niets ontzeggen, hebben zij altijd iemand, die voor hen denkt. Reeds des anderen daags, stond hij LEOPOLD de eer eener particuliere audientie toe en zeide hem, terwijl hij hem de hand toestak:

— Ik wil u toonen, dat ik een edelmoedig medeminnaar ben, en dat ik eene nederlaag weet te vergeten. Zie hier eene aanstelling als kolonel, ik benoem u tot ridder van mijne orde, en ik verbind u aan mijnen persoon in de hoedanigheid van aide-de-camp." —

Deze gunsten verwekten hem vele benijders. LEOPOLD was op alle feesten van het paleis, en die waren er vele, want de prins was een vriend van een goed leven. Hij voerde aan dit kleine hof de gewoonten, de zeden en den stijl van de Parijsche *Lions* in. Men vond hem bekoorlijk, en elken dag gaf de groothertog hem nieuwe bewijzen van zijne vriendschap.

Eens, gedurende den avondmaaltijd, die gewoonlijk tien ure plaats had en waarop de bijzondere vrienden alleen werden toegelaten, bragt de hofmeester eenen prachtigen koek op de tafel.

— Dit, zeide de vorst, zal u, mijne heeren, aan de plegtigheid van den dag herinneren; want het is heden het drie-koningen-feest en wij zullen dit vieren. CONRAD, in uwe hoedanigheid van eersten minister, deel dezen koek in negen deelen.

— En welke zullen de voorregten zijn van hem, wien het lot den koning zal toewerpen? vroeg een der gasten.

— De groothertog RUDOLPH, verhit door den wijn, dien hij onmatig had gedronken, stond op, leunende op den schouder van den baron V. STILBERG, en zeide met eene stem, welke hij moeite deed ernst bij te zetten:

— Hem, die de boon heeft, zal ik mijne magt over-

geven, welke hij tot het aanbreken van den dag naar goeddunken zal kunnen gebruiken; daarop geef ik hier mijn woord als edelman en vorst.

— Een koningschap van eenen nacht! riepen de gasten.

— Maar, zeide CONRAD, indien gij door het lot wordt aangewezen, mijn vorst, wat zult gij doen. De kans is ongelijk, zoo gij iets op het spel zet zonder iets te kunnen winnen.

— Welnu, schik gij dat, gij, die de president van mijnen raad zijt.

— Laat ons eens zien, hoe de bekwame minister zich daaruit zal redden? zeide de kamerheer ALBERT VON STANLAW.

— Niets is gemakkelijker, mijne heeren, hernam CONRAD; de magt van eenen vorst is begrensd: zoo de vorst het koekenspel wint, zoo staat hem het gezag toe dat de constitutiën van den staat hem niet hebben verleend. Daarom stel ik voor, dat ieder uwer een geteekend papier *in blanco* op de tafel legge: dit zal het deel zijn van den groot-hertog, zoo het lot hem tot koning verheft; van zijn' kant zal hij een gelijk getal bladen *in blanco* deponeren, voorzien van het hertogelijke teeken en zegel: dit zal het deel zijn van dengene onder u, wien het lot zal hebben aangewezen.

— Zeer wel! riepen de gasten; aan het werk! en verdeel den koek!

Na de teekeningen, had er een oogenblik stilte plaats, gedurende hetwelk ieder zijn aandeel onderzocht. De baron VON STILBERG brak dit onderzoek af, daar hij de boon toonde, die hij tusschen zijne vingers hield.

— Ik ben de koning! zeide hij.

— Welaan! leve de koning LEOPOLD VON STILBERG! riep de groothertog.

— Hij ontsnapt ons nogmaals! dacht BLUMENTHAL.

LEOPOLD stond op zijne beurt op, en, naar den groothertog gaande, zeide hij tot hem:

— Veroorloof mij de eereplaats in te nemen, en zet u op de mijne neder, als een goed en getrouw onderdaan. Nu, mijne heeren, vervolgde hij, moet ik u zeggen, dat ik het koningschap aanneem, dat het lot, hetwelk de koningen aanstelt, mij heeft beschoren; ik neem het aan, hoewel ik de gevaren ken, waarmede het omringd is in den tijd, waarin wij leven; maar ik heb goeden moed, en ik zal trachten mijn volk gelukkig te maken, zelfs met gevaar van mijn leven. — Terwijl dit goede volk slaapt, mijne heeren, laat ons voor hetzelve waken en op zijne gezondheid den wijn drinken, dien het ons betaalt.

Deze aanspraak werd met talrijke bravo's ontvangen. De wijn stroomde op nieuw, en zoo overvloedig, dat de gasten weldra drie-vierde van hunne rede verloren hadden. Toen verliet LEOPOLD de tafel, zeggende, dat hij zich naar zijn kabinet begaf, om voor de belangen van zijn koningrijk te werken. Hij droeg zorg, de door den groothertog geteekende bladen papier mede te nemen; de andere waren verscheurd geworden.

Toen hij na een uur weder in de feestzaal trad, zeide LEOPOLD, terwijl hij zich tot den vorst wendde:

— Mijn waarde RUDOLPH....

— Spreekt gij tot mij? riep de groothertog, hem in de rede vallende.

— Zonder twijfel, hernam LEOPOLD; zijt gij niet een mijner waardste en getrouwste onderdanen? Deze dubbele titel doet mij verwaardigen om op eenen gemeenzamen toon met u te spreken.

— Ik bedank u, mijn vorst, antwoordde RUDOLPH, schaterende van lagchen; maar ik had uwen rang vergeten. Die Rijnwijn is zoo verraderlijk.

— Ik vergeef het u. Roep den kapitein van de gardes.

— Waartoe dat?

— Gij zijt zeer nieuwsgierig!

De kapitein der gardes werd binnengeleid. De baron stelde hem verscheidene brieven ter hand, en zeide tot hem:

— Doe deze dépêches oogenblikkelijk uitvaardigen.

De officier wendde zich tot den groothertog.

— Het is het bevel van uwen souverein; gehoorzaam! zeide RUDOLPH.

Dat zij zoo! riep LEOPOLD, zich in de handen wrijvende; nu ik mijne taak als koning heb afgewerkt, kan ik weder met u beginnen te drinken en te rooken.

Vrolijke toespelingen, piquante anecdoten, fijne flesschen gingen de tafel rond. De klok sloeg zes ure.

— Uwe regering loopt ten einde, zeide de groothertog tot LEOPOLD, en ik vrees zeer dat gij de lijst dier werkelooze koningen zult vermeerderen, van wie de geschiedenis niets meer dan de namen kan aanhalen.

— Ik hoop dat gij straks een beter denkbeeld van mij zult hebben, hernam LEOPOLD. Maar ik heb nog niet alles verrigt, wat ik wilde doen; ALBERT VON STANLAW, gij zijt mijn getrouwe schenker geweest, gij hebt mij gedurende den geheelen maaltijd ingeschonken, hier is uwe belooning.

De baron stelde den jongen kamerheer een papier ter hand.

— Wat zie ik! zeide ALBERT: begiftiging van het kasteel en het grondgebied van Melsingen.

— Een mijner schoonste eigendommen, riep de groothertog.

— De gift is door u geteekend! zeide LEOPOLD. Ik heb ook over het hôtel Blumenthal beschikt, ten gunste van den graaf FREDERIK ROVINSKI.

— Welke plaisanterie?

— Het is volkomen ernst.

— En wat zal mijn eerste minister CONRAD zeggen?

— Vooreerst is de heer CONRAD VON BLUMENTHAL geen minister meer.

— Ah! ik hoor het, hernam de vorst; maar hij zal het weder zijn, wanneer uwe regering uit is.

— Misschien, want zijne afzetting, die in de officiële courant van heden ochtend is geplaatst, berust op zeer ernstige gronden.

— Wat! riep de groothertog, gij zoudt hebben durven.....

— Men moet op dit oogenblik het dagblad uitdeelen; gij zult zien....

De ontstelde groothertog liet de couranten vragen, en hij las de volgende artikels:

»Wij hebben bevolen en bevelen het volgende:

»De graaf CONRAD VON BLUMENTHAL is ontslagen uit zijne betrekkingen als minister, vervallen van zijne titels en zal provisioneel worden opgesloten in de citadel Neuburg, tot dat hij voor de regtbank zal verschijnen, die zal worden opgeroepen, om hem te vonnissen wegens misdaad van hoogverraad.

»De professor OBORNIUS, uit zijne verbanning terug geroepen, wordt tot eersten minister benoemd in de plaats van den heer VON BLUMENTHAL.

»De kommandant van de citadel heeft dezen nacht bevel ontvangen, om onmiddellijk alle politieke gevangenen in vrijheid te stellen."

Op deze woorden viel het dagblad uit de handen van den vorst. CONRAD, door de dronkenschap in den slaap gedompeld, had niets gehoord.

— Dit is niet alles, hernam LEOPOLD op eenen koelen toon; gij hebt depêches afgezonden aan uwen gevolmagtigden minister te Parijs, en gij hebt hem gelast om af te zien van eene belagchelijke oppositie. — Nog meer, gij hebt aan de hier tegenwoordige gasten al de beschikbare plaatsen, waardigheden en gunsten uitgedeeld. Is dat niet zeer billijk? Die heeren hadden een hoog spel met u gespeeld. Zoo het lot u dezen nacht tot koning bestemd had, zou hunne onvoorzigtig gegeven handteekening hun duur hebben kunnen te staan komen. Dank aan de verraderlijke schikking van BLUMENTHAL; ieder onzer bevond zich in den toestand, dat hij zijn goed en zijn leven verbonden had; want met dit papier zou het ligt geweest zijn ons tot verkwisters, waanzinnigen, verraders te maken. Ik beschuldig u niet, vorst, maar ik heb den strik van CONRAD gezien en ik heb mij gewroken.

— Ellendeling! riep de groothertog. Maar ook ik zal mij wreken! Dat men hem in hechtenis neme! dat men hem naar de gevangenis slepe!... Al zijn bloed!

— Met verlof, mijn vorst, hernam LEOPOLD, ziedaar een vrij-geleide door u geteekend.

De groothertog nam in woede het vrij-geleide aan en verscheurde het. Op dit oogenblik vertoonde zich de kapitein der gardes.

— Gij komt juist van pas om eenen verrader in hechtenis te nemen, zeide de groothertog tot hem.

— Ja, vorst, hernam de kapitein, ik bevind mij hier om uwen wil uit te voeren en den heer VON BLUMENTHAL in hechtenis te nemen. Ziehier de papieren, welke in onze handen zijn gevallen bij het onderzoek, dat op uw bevel geschied is.

Deze papieren toonden ten duidelijkste geheime betrekkingen aan tusschen den minister en een naburig vorstendom, met hetwelk hij onderhandelde om het een gedeelte van het grondgebied van Neuburg over te leveren.

De dag kwam aan; men hoorde eene groote beweging op de plaats en levendige toejuichingen klonken om het paleis.

— Wat is dat? vroeg de groothertog.

— Dat is uw volk, hetwelk het dagblad gelezen heeft, antwoordde LEOPOLD.

— Waarlijk hernam de vorst, dit is de eerste maal dat ik die muziek hoor.

— En beken dat zulks wel tegen de gelukwenschingen van den heer VON METTERNICH kan opwegen.

— Kom aan, hernam de groothertog, ik begin te gelooven, dat de nacht niet slecht is geweest. Draag den heer VON BLUMENTHAL naar de gevangenis, zonder hem te wekken. En gij LEOPOLD, wees mijn raadsman en mijn vriend. (EUGÈNE GUINOT.)

Correspondentie.

De brief van den *Pluijmgraaf van Scheerland* wordt niet geplaatst. — Berigten als die, aangaande de Nederlandsche *Maatschappij van schoone Kunsten*, kunnen niet anders dan als advertentie worden opgenomen.

Burgerlijke Stand.

Van 14 tot en met 21 januari.

TE ARNHEM:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: H. Slakhorst, geb. Willemsen, D. — R J. Meeuwisse, geb. van Gent, Z. — D. H. Meijer, geb. Dibbes, Z.

Overleden: H. E. M. Krabbendam, 6 w. — H. Beukers, 28 j. — J. A. E. van Schutterhoef, 3 j. — E. Span, huisvrouw van H. Klijnhout, 45 j. — M. J. Boerboom, 2 j. 8 m. — A. S. Damstra, weduwe E. R. Oogies, 79 j. — J. J. van Hattem, 4 j. 3 m.

NIJMEGEN.

Gehuwd: T. Neger, met A. E. Brookhorst.

Bevallen: K. J. Turnhout, geb. van Roggen, D. — J. C. van Helmond, geb. van Diest, D. — J. van der Velde, geb. Marneef, D. — H. Barten, geb. Hermens, Z. — M. Janssen, geb. Kersten Z. — C. Pielen, geb. Wientjes, D. — G. E. Roelofsen, geb. de Zwart, D. — C. van Anholt, geb. Coostermans, D. — W. Tonen, geb. Tijssen, D. — T. Jaspers, geb. Hoenselaar, Z. — C. M. van Hattum, geb. Coeleman, Z. — J. Hoogenboom, geb. Verheije, Z. — A. Ariaans, geb. Zenthof, D. — P. Hendriks, geb. Verweij, Z. — J. S. van Vucht Tijssen, geb. Scheers, Z.

Overleden: G. Schellemans, geb. Willesse, 83 j. — J. Nagelmakers, 3 j. — H. van Roest, 10 m. — H. G. van Eldik, geb. Metz, 50 j. — E. Grebel, geb. Bos, 91 j. — J. A. Habig, 29 j. — M. Ackerman, geb. Mourik, 68 j. — W. Hermens, 10 w. — M. Janssen, geb. van Kerkhof, 83 j. — M. Heijdt, geb. Verlosen, 74 j. — Doodgeb. D. van ... Helmond en A. G. Ritzer. — J. L. Voorsluis, 51 j.

TE ZUTPHEN:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: M. Smeenck, geb. Sleijster, D. — J. C. Stegeman, geb. Ferdinand, Z. — M. Berentschot, geb. Winterink, D. — A. Hiddink, geb. Schuijlenborg, D. — W. Oorsprong, geb. van Broekhuijsen, Z. — J. S. Hofman, geb. Lebbing, D. — G. Ansink, geb. Lateur, Z. — H. J. Wijnveldt, geb. Huijskes, Z. — J. Reusterman, Z.

Overleden: T. de Boer, 22 j. — M. E. Poelert, 6 j. — H. Speelberg, 75 j. — J. A. Veldboom, 16 m. — B. J. Roosen, 12 j. — J. Lebbink, 73 j.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: C. Leij, geb. Otten, D. — L. D. W. E. Schuijl, geb. Hobelman, Z. — P. Klaassen, geb. de Haart, Z.

Overleden: H. van der Spek, weduwe van L. van Eijk, 44 j. — M. Wagteveld, 1 j. — Doodgeb. D. van J. Vermeulen en W. van Dee. — J. van den Heuvel, weduwe van M van der Linden, 88 j. — C. van Oosterhovdt, weduwe van J. van Biesen, 89 j. — Doodgeb. Z. van G. de Kleijn.

Waterhoogte te Arnhem

Den 23 Jan. 5 El 7 Palm 8 Duim; gew 0 Duim; gev. 12 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.